

MITEN SYNTYY *haute couture?*

Hyppäsimme Pariisin trendikaduilta laitakaupungille ja pääsimme todistamaan, kuinka **MAAILMAN KALLEIMMAT ASUT** luodaan.

Nenä kutittaa. Ilmassa leijaillee vaaleanpunaisia höyheniä, joita lattia on täynnä. Nurkassa tyttö kuulokkeet korvillaan erottelee mustia höyheniä varovasti toisistaan. On ainakin fasaania, ankkua ja kukkoa. Höyhenhuoneessa haisee liima, ja jossakin poltetaan kangasta.

Lemarié-ateljee sijaitsee Pariisin laitamilla tavallisen varastorakennuksen uumenissa. Täällä ja muissa vastaavissa paikoissa tehdään *haute couturea* eli maailman kalleinta huippumuotia Chanelin, Diorin ja Valentinon kaltaisille muotitaloille.

Haute couture on yli kolmesataa vuotta vanha termi, jolla tarkoitetaan ”korkeaa räätälöintiä”. Nykyään sillä viitataan laadukkaisiin, käsintehtyihin mittatilausvaatteisiin, joita esitellään Pariisissa kaksi kertaa vuodessa. Sitä ei pidä sekoittaa valmisvaatemallistoihin (*ready to wear*) eli siihen *catwalk*-muotiin, jota myös *Ellessä* esitellään. Tänä päivänä monien muotitalojen repertuaariin kuuluvat sekä haute couture - että valmisvaatemallistot.

Haute coutureen käytetään huomattavasti valmisvaatemallistoja enemmän rahaa. Materiaalit ovat kalliita ja tarkan käsityön teettäminen arvossaan. Haute couturea ei oletetakaan myytävän massoille, vaan asiakkaita ovat maailman rikkaimmat öljy-

prinsessat ja aristokraatit. Kyseessä on muotitaide, jonka statusta ja laatua suojelevat ranskalaisen La Chambre Syndicale de Haute Couture -järjestön jäsenet.

Yhden haute couture -puvun valmistamiseen kuluu noin sata, enimmillään jopa kahdeksansataa työtuntia. Niinpä vaatteiden hinnatkin määräytyvät käytettyjen työtuntien perusteella. Kymmeniin tuhansiin euroihin kipuavat hinnat ilmoitetaan tietysti vain potentiaalisille ostajille.

HIPSTERIEN TEHDAS

Metallisessa telineessä roikkuu värikästä kangasta, joka on täynnä puhekuplan näköisiä reikiä. Kankaasta tehdään Chanelin legendaarisia kameliankukkia, jotka ovat koristaneet merkin asuja aina 1950-luvulta saakka.

Kukat tehdään alusta alkaen käsin. Ensin kangas kovetetaan; sitten sitä kuivatetaan kahden päivän ajan. Vasta sen jälkeen terälehdet leikataan kankaasta, yksitellen.

Ateljeessa on hiljaista. Käsityöläiset keskittyvät töihinsä. Vastoin ennako-odotusta he eivät ole iäkkäitä rouvia vaan pari-kolmekymppisiä nuoria. Kynsissä vilkkuu trendikästä tumman-

punaista, nenällä roikkuvat paksusankaiset nörttilasit. Jossakin vilahdaa pari hintelää hipsteripoikaa.

Yksi työntekijöistä kääntää kuumalla raudalla terälehtiä koko päivän, toinen liimaa niitä kiinni toisiinsa. Terälehtimalleja on yli viisituhatta. Jokainen Chanel-mallisto vaatii vähintään parikymmentä uutta kameliatyyppeä.

Kaksi naista liimaa erivärisiä, parimillisiä kukkia sormenpäähän kokosiin ryppäisiin. Niillä täytetään iltapuvun pinta kauttaaltaan. Kuvio on kuitenkin niin pieni, että ihmetyttää, näkyykö se lopputuloksessa lainkaan.

– Muotinäytöksen kuvista ei välttämättä erota, että asu on tehty kukista tai höyhenistä. Katsoja voi luulla sen olevan kangasta, vaikka se on millintarkkaa käsityötä, ateljeen luova johtaja **Nadine Dufat** sanoo.

– Aikaa on aina niukasti, mutta tänä vuonna saimme luonnoksia ripotellen. Se helpotti.

Kiireestä puhuvat myös muiden ateljeiden edustajat. Aiemmin olen tavannut **Hubert Barreren**, jonka johtama Lesage-ateljee vastaa Chanelin haute couture -mallistojen korukirjailusta. Hän kertoi saaneensa **Karl Lagerfeldin** luonnokset juuri ennen joulua, jolloin tiimille jäi 15 päivää saada malliston kirjailut valmiiksi. Lisäksi rupeama piti sisällään liudan yllättäviä muutoksia.

– Chanelille ei saa koskaan tehdä niin kuin Karl piirroksissaan esittää. Aina pitää saada mukaan vielä enemmän.

HATTUTEMPPUJA

Puiselta työpisteeltä avautuu maisema puistoon ja naapuritaloon. **Elodie Desfleurs** pyyhkii hikeä otsalta. Kynsien alla näkyy mustaa. Höyrytyslaitteen kansi aukeaa, ja käsi nappaa kaninkarvaisen kankaan. Desfleurs'illä on viisi minuuttia aikaa muotoilla kostea kangas puisen tukin päälle. Sitten hän harjaa sen ja työntää 120-asteiseen uuniin kolmeksi vartiksi.

”Chanelille ei saa koskaan tehdä niin kuin Karl piirroksissaan esittää. Aina pitää saada mukaan VIELÄ ENEMMÄN.”

Näin syntyy Maison Michel -ateljeessa kuuluisan Virginie-hatun pääosa. Lieri valmistetaan erikseen. **Laetitia Crahayn** suunnittelema hittihattu on nähty paitsi Chanelin näytöksissä, myös muun muassa huippumalli **Milla Jovovichin** ja näyttelijä **Lou Doillonin** päässä.

– Kivaa työtä, mutta välillä rankkaa. Töitä tehdään seisten joka päivä, **Elodie Desfleurs** sanoo.

Vieressä **Shariff Hisaund** viimeistelee André-hatun muotoa 350-asteisella kuumalla raudalla. Hän on tehnyt Maison Michelin hattuja jo parikymmentä vuotta.

Näiden kahden käsityöläisen käsissä valmistuu 5–15 hattua päivässä. Puisia hattutukkeja on kaikkiaan noin neljätuhatta. Tällä hetkellä työn alla on noin 20–25 erilaista mallia. >

Lesage-ateljeen seinällä on parikymmentä Karl Lagerfeldin luonnospirrosta.

Lagerfeldin jalokivipiirroksen päällä on pala sitä jäljittelevää brodeerausta. Ensin täytyy poistaa siniset kristallit. Niitä Lagerfeld ei lopulta halunnutkaan mukaan.

Lemarié-ateljeessa valmistuvat kaikki malliston höyhenyksityiskohdat.

Kameliankukka oli Coco Chaneli lempikukka, joten se päätyi myös vaatteisiin.

Puoli kuudelta ateljee on tyhjä – työntekijät pitävät työaioista kiinni. Vain **Florence Astra** on vielä pöytänsä ääressä, neula kiinni lierihatussa.

– Yhden hatun viimeistely vie 2,5 tuntia, mutta moniväriseen menee koko päivä, hän kertoo.

KOROISTA LENKKAREIHIN

Mies pitää kädessään hopeankimalteista kenkää, joka näyttää lenkkitosulta. Anteeksi, mutta onko tämä haute couturea?

Phillippe Atienzo naurattaa. Keskellä Pariisia sijaitsevan Massaro-kenkäateljeen luova johtaja pitelee kädessään Chanelin uuden haute couture -malliston ainoaa kenkämallia, lenkkaria.

– Saimme ensimmäiset piirrokset lokakuussa. Olimme jo tehneet pohjat todella korkeakorkoisille, jalokivin koristelluille kengille, kunnes ennen joulua Karl muutti mielensä. Yhtäkkiä hän halusi tehdä vain lenkkitosuja. Meillä oli pari viikkoa aikaa toteuttaa suunnitelma.

Seinällä roikkuu mustavalkoinen maalaus **Coco Chanelista**. Joka puolella kuuluu surinaa ja naputusta. Pari miestä valaa muotteja, ja toisella puolella neljä suutaria ompelee kankaita kiinni pohjiin.

Hyllyn päällä komeilee valmis, ehkä koko sesongin mielenkiintoisin tuote: kimaltavat lenkkitosut. Phillippe Atienzo vihjaa, että nilkkurimalli on vielä tulossa. Mutta ensin odotetaan Lagerfeldin hyväksyntää.

SUURI FINAALI

Grand Palais'n valkoisella penkkirivillä jännittää. Paikat ovat nimettyjä; seisomapaikkoja ei ole, kuten valmisvaatenäytöksissä. Vain harvat ja valitut ovat saaneet kutsun Chanelin haute couture -näytökseen. Tuolla söpöilee laulaja **Lily Allen** rusetti hiuksissaan. Ja tuolla vilahtaa näyttelijätär **Tilda Swinton**. Eturivin paikat on luonnollisesti varattu julkiksille.

Sebastian Tellierin *L'Amour Naissant* -biisi alkaa soida; yleisö hiljenee. Valkoinen lava kääntyy ja tuo näkyviin muusikon jousiorkesterinsa kanssa. Sitten puoliympyrän muotoisten portaiden yläpäässä ovi aukeaa, ja ensimmäinen malli astuu esiin.

Malli **Cara Delevingnen** hiukset ovat pystyssä kuin linnun sulat. Yllä on vaalea jakkupuku. Cara astelee portaisiin ja sipsuttaa ne alas kimaltelevissa lenkkitosuissaan. Muut mallit seuraavat – heitä on kaikkiaan 64. Mahtaa olla helpotus kävellä lenkkareissa liian pienten korkokenkien sijaan!

Yleisö kiittelee näytöksen raikkautta. Vaatteissa pilkahtelee ateljeista tuttuja elementtejä: Lesagen pastellijalokivirykelmiä mekkojen helmoissa ja Lemarién metallinhoitoisia, mustia ja pastellisia höyhenryppäitä. Hattuja tai nilkkureita ei kuitenkaan näy missään. Joskus jokin vaate tai asuste jää näytöksestä pois viime metreillä.

Viimeisenä lavalle palaa Cara valkoisessa hääpuvussa, sulkia hiuksissaan. Kuuluisa poikatyttö näyttää elegantilta ja modernilta morsiamelta Massaron lenkkitosut jalassaan. Näin kepeältä haute couture ei ole näyttänyt pitkään aikaan.

Vaikkatkin siltä, että tänä keväänä korkea muoti laskeutuu maan pinnalle tasapohjin. ■